

Inhoudsopgave:

Inleiding	Blz. 3
Waarom een pestprotocol?	Blz. 4
De preventieve aanpak, op welke wijze de school pesten voorkomt	Blz. 5
De algemene gedragsregels van obs De Vuurtoren	Blz. 8
De rol van de betrokkenen en pesten signaleren	Blz. 9
Stappenplan nadat pesten gesignaleerd is	Blz. 14

Inleiding

Helaas komt pesten op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en serieus aanpakken. Hierin onderscheiden wij:

- Een preventieve aanpak om pestgedrag te voorkomen.
- Een curatieve aanpak om het pesten te stoppen.

Pesten is een probleem van alle betrokken partijen:

- De leerling of leerlingen die pestgedrag vertonen.
- De leerlingen die zwijgen en toekijken.
- De gepeste leerling, het slachtoffer.
- De leerkrachten.
- De ouders en verzorgers.

Het pestprotocol op OBS De Vuurtoren heeft als doel het pesten direct op adequate wijze aan te pakken, waardoor het pesten stopt. In dit protocol kunt u het volgende lezen:

- Op welke wijze de school pesten voorkomt: de preventieve aanpak.
- De kenmerken van pesten.
- De rol van alle betrokkenen en het signaleren van pesten.
- Het stappenplan nadat pesten is gesignaleerd.

Als het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van de IB-er een mogelijkheid. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en de directie informeren. De IB-er op OBS de Vuurtoren is Daniëlle Deiman.

Waarom een pestprotocol?

Omdat de gevolgen van pesten ernstig zijn en de rest van iemands leven kunnen doorwerken!

Op www.pestweb.nl staat de volgende definitie:

Pesten heeft gevolgen voor de pester, de gepeste en voor de rest van de klas.

Gevolgen voor de gepeste:

- Minderwaardigheidsgevoel. Kinderen kunnen het gevoel hebben dat ze niets goed doen en niets waard zijn
- Kinderen die gepest zijn voelen zich vaak heel eenzaam
- Het kan ervoor zorgen dat het kind minder goed presteert op school
- Gepeste kinderen kunnen bang zijn om naar school te gaan. Vaak gaan ze liever niet naar school
- Gepeste kinderen zijn vaak bang om vriendschappen te sluiten
- Gepeste kinderen kunnen slaapproblemen krijgen doordat ze blijven piekeren
- Ze kunnen zich erg somber voelen
- Ze kunnen op den duur geloven wat de pesters zeggen

Gevolgen voor de pester:

- Pesters kunnen buitengesloten worden
- Pesters zijn vaak minder populair
- Pesters kunnen het moeilijk vinden om vrienden te maken

Gevolgen voor de rest van de klas:

- De sfeer in de klas is ongezellig
- Kinderen kunnen slechter presteren omdat ze het niet meer leuk vinden in de klas
- Klasgenoten kunnen last hebben van een schuldgevoel omdat ze niets durven te doen uit angst zelf slachtoffer te worden

---

De preventieve aanpak, op welke wijze de school pesten voorkomt

---

Op OBS De Vuurtoren willen wij een pedagogisch goed en veilig klimaat scheppen, ons pestbeleid richt zich op twee sporen namelijk voorkomen en ingrijpen en oplossen.

O.B.S De Vuurtoren is een PBS-school (Positive Behavior Support). Goed gedrag kun je leren. PBS is een effectieve schoolbrede aanpak, die gericht is op het stimuleren van gewenst en positief gedrag binnen de school. Door duidelijk en consequent te zijn en door te werken met beloningen wordt gewerkt aan een veilig klimaat. Hierdoor is de leer- en leefomgeving op de O.B.S De Vuurtoren positief en sociaal en het voorkomen van gedragsproblemen. Uitgangspunten de kinderen moeten weten wat er van hen verwacht wordt. Het doet ertoe hoe de kinderen zich gedragen. De focus ligt op het positieve bekrachtiging van het gewenste gedrag. De basiswaarden op onze school zijn:

- Veiligheid
- Verantwoordelijkheid
- Zelfstandigheid

Vanuit deze basiswaarden worden de afspraken ten aanzien van het gedrag goed en duidelijk naar de leerlingen geformuleerd. Kinderen die het goed doen worden positief bevestigd door een compliment of beloning in de vorm van een duimpje. Het kind heeft een eigen blad met een Vuurtorentje erop, wanneer het kind een duimpje heeft gekregen, mag het kind een vakje inkleuren van de Vuurtoren, als deze vol is mag het kind naar de administratie om een klein presentje uit te zoeken en komt het kind in het “Lopend Vuurtje” als Vuurtoren Topper van de week. Ook in de groep kunnen duimpjes worden verdiend, als deze groepsvuurtoren vol is, volgt er een beloning in de vorm van een sociale groepsactiviteit. De beloning wordt gekozen door de leerkracht en de kinderen samen.

Vanaf januari 2016 werken wij met de aanpak PBS, omdat het een eenvoudige en doeltreffende aanpak is wat betreft het omgaan met elkaar en gedrag op het gebied van:

- De school
- De klas
- Het plein
- School uitstapjes
- Individueel

Als voorbeeld lichten we de regels die op het plein gelden hier uit:

- Samen spelen, samen delen
- Handen en voeten houd je bij jezelf

Elk schooljaar wordt er in de groepen gestart met de aanpak gericht op het bevorderen van de groepsvorming. Op groepsniveau worden ook afspraken gemaakt:

- Ik accepteer en respecteer een ander
- Ik ben vriendelijk naar een ander
- Ik zeg "stop hou op, ik wil het niet" als een ander iets doet waar ik last van heb. Als dat niet helpt vraag ik de leerkracht mij te helpen
- Ik luister naar een ander als een ander zegt "stop hou op, ik wil het niet"
- Ik speel en werk in de klas en tijdens de pauze met iedereen samen
- Ik spreek een ander aan met zijn eigen naam
- Ik kan vergeven en vergeten als een ruzie is uitgesproken en opgelost
- Ik gebruik mijn handen en voeten daar waarvoor deze bedoeld zijn
- Ik help andere kinderen zich aan de afspraak te houden en ik weet dat ik geen rechter ben, als het mij niet lukt dan ga ik naar de leerkracht
- Ik doe mee met de les
- Ik volg de instructie van de leerkracht op
- Ik ga zorgvuldig om met materialen en spullen
- Ik speel veilig op het schoolplein door mij aan de pleinafspraken te houden

Het systeem is geleidelijk uitgebreid en verfijnd en wordt constant bijgewerkt.

Wilt u meer weten over PBS, dan kunt u dit in de schoolgids verder lezen. U kunt ook altijd contact opnemen met de schoolleider of de leerkracht van uw kind.

In elke groep worden elk jaar de volgende stellingen herhaald:

- Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de klas, daarom leggen wij uit aan de kinderen dat zij bij de leerkracht hoort te melden als er gevaar is of dat er gepest wordt
- De leerkracht vertellen dat er gepest wordt, is niet hetzelfde als klikken of klagen over de ander
- Word je gepest, vertel dit dan aan je leerkracht vraag aan je ouders samen met de leerkracht een afspraak te maken

De preventieve aanpak op school in het kader van de tegenwoordige tijd op digitaal pesten:

- De leerlingen krijgen tips hoe ze met digitaal pesten om kunnen gaan.
- De computers staan zo in de klas dat het computergedrag van de leerlingen gevolgd kan worden, maar ook zijn er regels opgesteld namelijk:
- Mobiele telefoon worden uitgezet en weggelegd in de kastjes of lades.
- Filter seks en geweld.
- Hanteren van kijkwijzer.

Ouders die niet willen dat foto's van hun kinderen op de website van de school worden geplaatst kunnen dit kenbaar maken aan de docent van de groep of schoolleider.

Als de afspraken die hierboven zijn beschreven niet worden opgevolgd, volgen dezelfde stappen als bij niet digitaal pesten. Digitaal pestgedrag buiten schooltijd kan door de ouders en leerling gemeld worden bij de leerkracht. De leerkracht kan dan de regels nog eens herhalen in de klas, en evt. verdere stappen ondernemen.

De algemene gedragsregels van obs De Vuurtoren

De algemene gedragsregels maken duidelijk hoe wij omgaan met elkaar:

1. ***Wij lopen rustig en stil door de school.*** Door het bewaren van de rust in de school helpen we leerlingen en leerkrachten om een betere concentratie op te brengen tijdens de lessen. Rennen doen de leerlingen buiten. Net als spelen met een bal, een skateboard of iets dergelijks.
2. ***Wij luisteren naar elkaar en volgen instructies op.*** Het is een teken van respect om iemand aan te kijken als deze spreekt, daarnaast is het belangrijk om iemand uit te laten praten en om stil te zijn wanneer de ander praat. Instructies worden gegeven door verschillende personen: de leerkracht, de overblijfmoeder, de zwemleraar, de gymleraar, de bibliotheek moeder, etc. Het volgen van de instructies van deze personen is ook een teken van respect.
3. ***Wij letten op onszelf, elkaar en de school.*** Als we op onszelf letten, dan letten wij op ons eigen werk en ons eigen gedrag. Als we op elkaar letten, dan proberen we elkaar te helpen bij het werk. We complimenteren elkaar bij goed gedrag en spreken elkaar aan op gedrag dat verbeterd kan worden. Dit doen wij met respect naar elkaar toe. We zorgen ervoor dat iedereen bij de activiteiten betrokken wordt. Bij het letten op de school zorgen we ervoor dat we netjes omgaan met de materialen van de school, dat de hal netjes is (jassen aan de kapstok, tassen en andere spullen in de lades) en dat de boeken in de boekenkast staan.
4. ***Wij vragen om hulp en helpen elkaar wanneer dat nodig is.*** Als iemand een probleem heeft of ergens niet uitkomt, dan wordt er hulp gevraagd aan een klasgenoot en/of de leerkracht. Als er gezien wordt dat er een probleem is of dat iemand iets niet snapt, dan wordt er hulp aangeboden.
5. ***Wij vertellen elkaar de waarheid en spreken beleefd.*** Het is beleefd om een ander uit te laten spreken en om elkaar netjes aan te spreken. Door eerlijk naar elkaar te zijn en fouten toe te geven wordt de waarheid gesproken. Iedereen maakt fouten en leert daarvan. Wees open naar elkaar, eerlijkheid duurt het langst!
6. ***Wij gaan vriendelijk met elkaar om.*** Iedereen is anders. Het is erg belangrijk om bij meningsverschillen een positieve houding aan te nemen en iedereen in zijn of haar waarde te laten. Je hoeft niet met iedereen bevriend te zijn, maar je moet wel respect voor iedereen hebben.

Kenmerken van pesten

Er is een verschil tussen plagen, gedrag dat bij de leeftijd hoort, en pesten. Kinderen vanaf vier jaar zijn egocentrisch. Dat betekent dat zij de wereld om hen heen bekijken vanuit zichzelf als centraal punt, zij hebben nog geen inlevingsvermogen. Vanaf deze leeftijd leren kinderen met elkaar om te gaan. Hierdoor ontstaat er besef van wat wel en niet mag. In de groepen 1-2 pesten kinderen elkaar niet bewust. Zij leren welk gedrag wenselijk is. Ouders hebben hiervoor thuis in de opvoeding de basis gelegd. Op school leren kinderen gewenst gedrag op groeps- en schoolniveau. Op school zijn er andere afspraken dan thuis. In deze fase spreken wij van plagen of gedrag dat nog niet eigen is gemaakt.

Vanaf groep 3 en in groep 4 weten de kinderen welke afspraken er zijn. Zij zijn zich bewust van het feit dat er afspraken zijn. Dat betekent nog niet dat gewenst gedrag vanzelfsprekend is, kinderen zijn hier lerend in. Vanaf groep 5 gaan er sociale relaties ontstaan. Kinderen gaan zichzelf meer als onderdeel van het geheel zien. Vanaf groep 5 zijn kinderen niet meer egocentrisch, zij kunnen zich inleven in een ander. Zij worden zich bewust van het effect van het eigen gedrag op de ander. Vanaf 10 jaar, ongeveer groep 6, kunnen kinderen bewust pesten of meelopen met de pester.

Het verschil tussen pesten en plagen is, plagen mag wel, pesten niet, maar wanneer is het nou plagen en wanneer wordt het pesten. Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, en duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar, er is geen machtsverhouding. De rollen liggen ook niet vast, de ene keer plaagt de een, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren. Bij pesten denk je vaak alleen aan degene die pest en degene die gepest wordt, maar als er gepest wordt, heeft iedereen in de klas ermee te maken, alle leerlingen in de klas hebben in hun rol invloed op het pesten. Ook ouder en leerkrachten hebben invloed op het pesten. Bij pesten zijn altijd drie partijen namelijk: de dader, het slachtoffer en de zwijgende groep.

Een pester doet het volgende:

- Een kind herhaaldelijk een andere naam geven, een bijnaam.
- Herhaaldelijk een ander kind uitlachen of grapjes maken ten koste van de ander.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven aan anderen over een klasgenoten.
- Beledigende opmerkingen maken over kleding, uiterlijk, handicap of huidskleur.
- Isoleren, buitensluiten.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen, schelden of de spot drijven met een kind.
- Op weg naar school of na school achterna rijden of lopen.
- Provoceren door bijvoorbeeld naar het huis van het slachtoffer te gaan.

- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Er is sprake van pesten wanneer het bewust en herhaaldelijk gebeurt.

Een pester die digitaal pest doet het volgende:

- Stuurt e-mails, sms-of WhatsApp berichten met bedreigende of beledigende inhoud.
- Maakt beeldopnames van de gepeste tijdens pesterijen en verspreidt deze via de digitale wegen.
- Verspreidt digitaal beledigende afbeeldingen van het slachtoffer of plaatst het op internet

Digitaal pesten verschilt in sommige opzichten van het traditionele pesten. Het kan namelijk op afstand, anoniem en non-stop. Een ander kenmerk is dat pesten onophoudelijk door kan gaan, want zelfs thuis is de gepeste niet meer veilig.

Een meeloper doet het volgende:

- De meeloper gaat letterlijk meedoen met de pester.
- De meeloper lacht mee.
- De meeloper kijkt wat er gebeurt, maar onderneemt geen actie om de pester te doen stoppen.
- De meeloper gaat niet naar de leerkracht om te melden.
- Een meeloper houdt het pestgedrag in stand om zelf geen slachtoffer te worden.
- Een meeloper is eigenlijk ook een pester, een meeloper staat het ongewenste gedrag toe.

Een slachtoffer doet het volgende:

- Is stil of is veel betrokken bij vechtpartijen. In beide gevallen komen slachtoffers niet of op verkeerde wijze voor zichzelf op.
- Is regelmatig ziek thuis.
- Werkt in de klas weinig samen met andere kinderen.
- Maakt een weinig ontspannen en blijde indruk.

De rol van de betrokkenen en pesten signaleren:

Een goede samenwerking en goede communicatie zijn in het voordeel van de school en de ouders bij het aanpakken van het pestprobleem. Hierbij is het van belang dat iedere partij de eigen grenzen goed bewaakt. Hoewel het begrijpelijk is dat ouders voor hun kind willen opkomen is het spelen van eigen rechter door ouders een voorbeeld van een grens die overschreden wordt. Dit soort acties kan namelijk een negatieve invloed hebben op andere kinderen die hiervan getuige zijn.

Wat verwachten wij van ouders:

- Bij signalen van neemt u contact op met de leerkracht door een afspraak te maken met de leerkracht na schooltijd. Signalen kunnen zijn:
  - Bedplassen;
  - Met tegen zin naar school;
  - Het kind doet alsof het ziek is;
  - Niet bij vrienden willen spelen of vrienden uitnodigen;
  - Regelmatig blauwe plekken;
  - De schoolresultaten gaan achteruit;
  - Ongelukkige of verdrietige houding, weinig ontspannen en vrolijk;
  - Terugvechten en daarom veel betrokken zijn bij vechtpartijen.
- Wanneer u twijfelt of er sprake is van pesten of plagen, maak dan een afspraak met de leerkracht om hierover te praten. De leerkracht informeert u over de stappen die hij of zij gaat nemen.
- Ouders kunnen de leerkracht adviseren over wat het beste kan helpen.
- Als uw kind gepest wordt, biedt dan een luisterend oor en stel vragen.
- Steun uw kind in de overtuiging dat er een eind aan het pestgedrag van anderen komt.
- Geef uw kind niet het advies om door schelden of geweld voor zichzelf op te komen, dit zorgt voor escalatie en moet voorkomen worden. Bespreek met uw kind welke stappen u samen kunt zetten om het pesten te stoppen.

- Informeer de leerkracht als u constateert dat uw kind pest- of meeloopgedrag vertoont. Voor ouders is het moeilijk te begrijpen waarom hun kind dit gedrag vertoont. Merkt u dit gedrag op, dan vragen wij u het gedrag van uw kind serieus te nemen zonder erover te oordelen:

- in gesprek te blijven met uw kind;
- probeer of u achter de oorzaak van het door uw kind vertoonde gedrag probeert te komen;
- maak een afspraak met de leerkracht van uw kind om samen aan een oplossing te werken;
- vertel uw kind dat u met de school samenwerkt;
- Als u van uw kind signalen opvangt dat er een ander kind in de klas gepest wordt, maakt u dan een afspraak met de leerkracht om dit te bespreken.
- Ongeacht of uw kind gepest wordt, pester is of meeloopt: geef zelf altijd het goede voorbeeld: vertel en laat zien wat u van uw kind verwacht.

Wat mag de ouder van school verwachten:

- De leerkracht signaleert door:
  - observaties in de klas;
  - toezicht te houden tijdens het buiten spelen;
  - twee keer per jaar de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen te observeren met behulp van het leerlingvolgsysteem ZIEN!
- Alle medewerkers hebben een signaleringsfunctie. Bij signalering wordt er contact opgenomen met de leerkracht van het kind.
- Naast een signalerende functie is de school verantwoordelijk voor de aanpak en het erbij betrekken van de ouders.
- De school informeert ouders wanneer er een vermoeden is van pesten, meelopen of gepest worden.
- De school maakt afspraken met ouders over de stappen die gezet worden.
- De medewerkers van school veroordelen leerlingen die pesten, meelopen of gepest worden niet.
- De leerkrachten, vertrouwenspersoon, intern begeleider en schoolleider zijn er om ouders te ondersteunen en te adviseren, welke rol uw kind ook heeft. De medewerkers van de Vuurtoren veroordelen uw kind niet, zij willen u en uw kind helpen. U kunt ten alle tijden een afspraak maken.

Wat kunnen leerlingen doen:

- Meld vervelende mailtjes aan je ouder of leerkracht
- Bewaar alle vervelende mails, apps, sms'jes enz. en print deze berichten uit als bewijs.
- Geef nooit zomaar privégegevens aan een ander, zoals je naam, adres telefoonnummer, e.d. overleg altijd eerst met je ouders.
- Meld bedreigingen aan je ouders of leerkracht.
- Zie of hoor je dat iemand gepest wordt dan kun je het melden bij de leerkracht of ouder (s)
- Blokkeer personen die vervelend doen en log eventueel in met een andere naam.
- Geef nooit toestemming aan iemand die je op internet bent tegen gekomen, om je in het echt te ontmoeten.
- Stuur nooit internetpersonen een foto van je zelf voordat je met je ouders overlegd hebt.
- Reageer niet op gemene, valse en vervelende berichten, voordat je het met je ouders of leerkracht hebt besproken.
- Als je een mailbericht hebt ontvangen van een persoon die je niet kent, ga daar dan heel voorzichtig mee om.

Stappenplan nadat pesten gesignaleerd is

---

1. De leerkracht neemt het probleem serieus.
2. De leerkracht praat met het kind om erachter te komen wie er betrokken zijn en wat er gebeurt.
3. De leerkracht neemt contact op met de vertrouwenspersoon of intern begeleider zodat de stappen die nodig zijn besproken kunnen worden. De schoolleider wordt geïnformeerd.
4. De leerkracht neemt contact op met de ouders van het kind dat gepest wordt en informeert deze over de te nemen stappen.
5. De leerkracht voert een gesprek met de pester of meeloper. Het doel van dit gesprek is te achterhalen wat er gebeurt en wie erbij betrokken zijn. Pesten wordt in geen geval geaccepteerd: er is nooit een reden om een ander te pesten.
6. De leerkracht neemt contact op met de ouders van de pester of meeloper. De leerkracht informeert de ouders en geeft ze advies hoe om te gaan met het ongewenste gedrag. Indien nodig wordt er een passende sanctie gegeven. De ervaring leert dat kinderen het ongewenste gedrag eerder afleren wanneer zij zich bewust worden van het effect van het eigen gedrag op de ander en door het gesprek met ouders en leerkracht. Er zijn ook kinderen waarbij alleen een sanctie, zoals een periode niet buiten spelen, nablijven of buiten de groep plaatsnemen, leidt tot bewustwording. Een sanctie waarvoor gekozen wordt is niet vernederend of onredelijk, de pester moet beseffen dat zijn gedrag niet getolereerd wordt.
7. De leerkracht overlegt met het gedragsteam en/of PBS-maatje welke interventie op groepsniveau ingezet moet worden, zodat leerlingen betrokken worden bij het stoppen van het pesten.
8. De leerkracht maakt met de betrokken ouders afspraken om ze over de voortgang te informeren.
9. De leerkracht informeert collega's in het team zodat allen alert zijn.
10. De leerkracht maakt notities van het gedrag op individueel niveau in het administratiesysteem van school, ParnasSys. Ook worden er notities gemaakt van de oudergesprekken.
11. De leerkracht maakt een verslag van het incident en de genomen maatregelen en gekozen interventie. De verslagen en maatregelen worden vastgelegd in de zorg map van de groep en gaan mee naar de volgende leerkracht. De medewerkers zijn verantwoordelijk voor een goede overdracht naar de volgende collega.
12. Geen enkele ouder wil dat zijn kind in een van de drie rollen zit. Voor ouders en verzorgers kan het erg lastig zijn de juiste ondersteuning aan hun kind te bieden. Daarom kunt u ten alle tijden contact opnemen met de school om advies te vragen of zorgen te delen.